

ПУШКИН Александр

КАВКАЗЫМ ИГЪЭР

Повесть

ТЫГЪЭ

Равский Н. Н. хуэцх

Ныбжэгъу, си гуэпэт кьейпшам
Уэщ цхьэхунитым кыпхунитц тыгъэр;
Уэрц зыхуэсэр ляхэм ирахуа усыгъэр,

Махуэ зэшыгъуэхэр щеклукъым,
Макъам хьэлъуэ псам кыпхунитым
Кавказэр кыпгэкъыжырт сити.

Зырыат ди гъащлэ гъуэгу: ныцлэбжэ
Умылабгъуу
Укьэджэти, адэр зэркылау и лъагъуэм

ЯПЭ ЙЫХЪЭ

Куэбжэпм деж шыэхуэсэуэ
Адыгэр хунт мээршэр.
Ягу кьагэкъыжыр и шы жар,

Жэщ уафэм маэр шыму шос,
Хьэуам хосыкхыр псалъамкыдыр,
Абдеж я пащхэм шала ес

Шытц хьэдэм хуэдэу, сын гъэжауэ,
Илъагъуэным гъэрэм бийи я нэкъу,
Зэхикътым кийхэр, кьэгуэбжэу.

Гъуэгъуанэ жьыжэщ Урысейр,
Шлалэгъуэ дахуэ, зи гуэцлэгъуэ
Гъащлэ архуанэм хуэнысейм

Игъуэнуащ абь дунейр,
Ныбжэгъуэ флэцхэхэм я гъэццлагъэр,
Нэкъыфлэцц зацлэ лъагъуныгъэм

И пщыкх, ныбжэгъухэм я нэхей.
Махуэ зэшыгъуэхэм я пщылау
Бэнтл-цхьыгтхэм кланшэу яхэттым,

Цхьэхунитынгъуэ! Уэрт, уэ зырт
Кыпщылъыхуэр мь дуней нэщтым.
Нэщл хьуам и гур, ар хьэзырт

Аращ иджы... цыгъгъыжыну
Зы цылабгъуэжыкым мь дунейм,
Фэри, гугъапэ цхьэгъэцлэжжэ,

Дыгъэ кьухэжыр лъэуджаджэу
Флэцц кырым, хьэлбэр зэццонэж.
Пэлды шпэлыым я шэжджыр,

Ирагъэфону гъэр шлалэццэр.
Арщэкълэ шлалэр пэе епаклэ
Ццлэдуэ шцащэ макъ жьгърум,

Зы махуэм махуэр кьэлэхьэхуэ,
Ирамыхуэ и лэхуэльэхуэр
Гъэр шлалэм хуэшэр бгым гьэгъэхуэ.

Кыкхуэхьыр тегу лъагъуэ бгъуээм,
Фо, пастэ, шлалэм лэфлэ шыхьуэр,
Махъсыма, иту кхьуэщым лъээм,

Мыпщлэу шлалэм кьрегъащлэ
Анэдэлхуэбэ кьыдалъхуэр.
А пщадэм янэут цымыкышцэр

Гъуэзэжыкым зэуэ ди шлалэгъуэр,
Гуфлэгъуэр зэуэ мыфлэуэдык.
Дыпэмылларэ тфлэццлэжыгуэ

И гъащлэ фэгъуэ хькыпэннэм
Гъэр шлалэр пфлэщым тлэкъу сэжж,
Цхьэхунитынгъуэ гуи ццушэр

И лъабжэм шэ хьэлэжыкхэр шлэщу,
Етауэ, тафэм жьыр шытешцу;
Кыпжыкхьырт, цтауэ, зы кьурш бжэн,

Кыпжыкхьырт, цтауэ, зы кьурш бжэн,
Кьыпжыкхьырт зы хьэрхьэлэж;
Кьытэлэтыкырт кьыр сыджым,

ПУШКИН Александр

КАВКАЗЫМ ИГЪЭР

Повесть

(Къухыр, Пэщэдээр 3, 4-нэ нап.)

Мыбдэг Ихьулэхьур цылуныщ...

Къепэээхьум иджь гъэр Шлалэщэр бгыхэм итцэ кыушым.

Шымц къуажэр, дыгъэр зэщлэлаачи, Иьуапэм хьэхэр къычлэмик.

Толкхуныр лүфэм къоныкхуакху; Цыпц къырхэр, къыфым хьэцмауэ;

Къзаакыр ису кхууафэжьейм Досей толкхуным хьыр пхилэфэр.

Псы уэр лүфитым зэдэкуэк Станихэр къызэщлөгъагъ.

Уэрдэр пщацэхэм къыхадэ, Гъэр шлалэр хьуауэ гуэрэйдэ,

Абдэг щхьыщх гурэхэр къоцшадэ, Къыхонлүкыр къыфым пщацэм

И шылэ хьарыр, Мис сьыр, Къыбгъэдыхьащ ар. Мэклэзым.

И Илэлэр ину иуцлэу Ирикхуыллэу пщацэр бгыэм,

Граворхэр Урысей Федерацим и цыкхубэ суртыщи ПАЦТЫ Герман ицлэщ.

Иьы мацлэр къуршым къоажьыж... Маазгъуэ нурым цынахукуды

Уафэгум къыфыр йоклэщхьыкыр, Къуэкылпэм шпэлтым зыкыщеш.

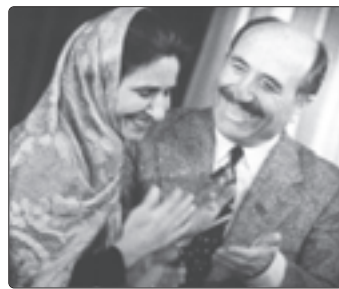
КЮЭХ

Хьуэпсапэ дахэр зи ныбжьэгъу Пшыналэр лъахам шымыхамэ,

Зэуэ эмнэр джумьыкх: Хэт урыс мжамтэн къыпхьунур.

Зэздэклэр УЭРЪЕЙЭ Афлиць.

Кулиев Къайсын итхэс 95-рэ шрикхум ирхьэллэу

Ленин сауэгътым, СССР-м, РСФСР-м я къэрал сауэгътэхэм я лауреат, Къэбэрдей-Балъкъарым и цыкхубэ

Суртхэр КОЛЕСНИКОВ Иван, ШПАНАГЕЛЬ Эткар сымэ трахаш.

Адыгэхэм къытхужалэхэр

КЪЭБЭРДЕЙХЭМ, шасгыгъэхэм, Псыжэ адрьщл ис адрей адыгэ лъэпкъхэм я шуадэм

ЗЭРЫЗЕХЪЭГЪУАФЭМ, цыхум зэреклу-сым, зэрыдахэ дьдэм я фытгэклэ адыгэ

АДЫГЭ шуадэм зуэувыфхуныкым Европэм я Инахъ шуадэ лъэщ дьдэр: ар бийм

КЪЭБЭРДЕЙТИМИ исры зы лъэпкъщ, ижь-иккыжэ

Абыхэм я цыкхэм и хуитынгъэм пацл цыкхьэм, я гуынгу

ХАХУАГЪЭКІЭ, лүцгъыгэклэ, дахагъэклэ Тхьэр абыхэм (шэрджэхэм) къэзэрыдуэм

Оммар де ГАЛЛЪ.

1948

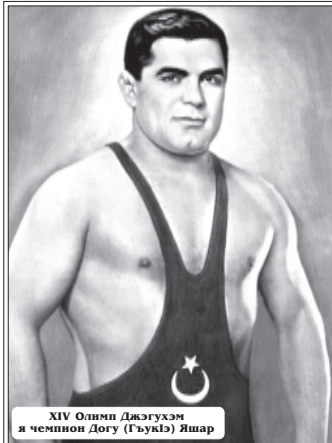
Шэрджэс махуэгъэпс

Олимп лыхъужьхэр

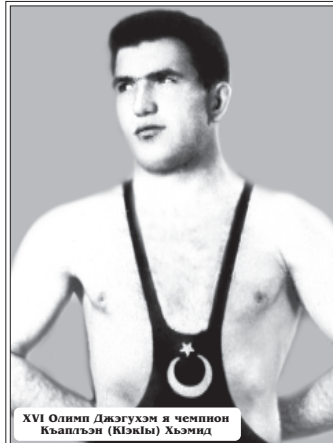
2012

XX Олимп Джэгүхэм я чемпион Шыхүз Борис

XIV Олимп Джэгүхэм я чемпион Догу (ГьүкI) Яшар

XVI Олимп Джэгүхэм я чемпион Къапъан (КIкIкI) Хьэмид

XXII Олимп Джэгүхэм я чемпион Ахэмьн Елена

ЩЫШЫЛЭ

Январь

Бл.	2	9	16	23	30
Гьү.	3	10	17	24	31
Бр.	4	11	18	25	
Мху.	5	12	19	26	
Мр.	6	13	20	27	
Шб.	7	14	21	28	
Тхь.	1	8	15	22	29

МАЗАЕ

Февраль

Бл.	6	13	20	27	
Гьү.	7	14	21	28	
Бр.	1	8	15	22	29
Мху.	2	9	16	23	
Мр.	3	10	17	24	
Шб.	4	11	18	25	
Тхь.	5	12	19	26	

ГЪАТХЭПЭ

Март

Бл.	5	12	19	26	
Гьү.	6	13	20	27	
Бр.	7	14	21	28	
Мху.	1	8	15	22	29
Мр.	2	9	16	23	30
Шб.	3	10	17	24	31
Тхь.	4	11	18	25	

ИУТЫЖ Борис

Афэрым!

Олимп чемпион Къардэн Мурат хуэты

Ев-ей,
 Къурш лъапсэ уардэу лүэдэщ!
 Дыщэ хэкури зыпэмыхъун!
 Къыщыгъухэр жуэчыгуанэу
 Ягуэжжэр щыгъэхуэ гъахэ!
 Къызгъухэи уи тхьдэ иныр,
 Игъэс минхэр пэмьлэщын,
 Дыщэ хэрфэхэмдэ къыщыгъэпсэгуэ
 Дыщэгуфэс мыхъыбар шэгъуэр!
 Нартыжкэ пэгъытэу Къардэн Муратым
 Шалэтыр и цэр нобэ дуней:
 Сидней къалэныгуэ (пыгъэ зехъапэм
 Дамыгъэ паллар къыщыгъухуан,
 Хьэрхуэр утыкум пелуан нэхэ пхъашэу
 Къыбгъэдашахэр щыгъыгъэщидиш..
 Мурат, фышхэрэ гуанэу нобэ пхужатэм
 Иыбэ гуанэ, имыбэ нэс..
 Уэ анхуэдэныкэ дыбгъэгъуфлани,
 Уэ анхуэдэныкэ мо уафэм нэс..
 Далуэт: къоухуэхуэ уэ гуанэу ны Дунейр!
 Къоухуэхуэ жэуухуэ Урысейр!
 Къоухуэхуэ уныкызу Къэбэрдейр!
 Къоухуэхуэ Шэрджэсыр! Адыгейр!
 Къоухуэхуэ, пхужатэу «Пым я лъыж».
 Уи къуагъэ джэ Заргъыдж..
 Адыгэ цэр зэрхуэхуэ Шым
 Тет псоми жагэ: «Афэрым!!!»

2000 гъэ

МЭЛЫЖЫХЪ

Апрель

Бл.	2	9	16	23	30
Гьү.	3	10	17	24	
Бр.	4	11	18	25	
Мху.	5	12	19	26	
Мр.	6	13	20	27	
Шб.	7	14	21	28	
Тхь.	1	8	15	22	29

НАКЪЫГЪЭ

Май

Бл.	7	14	21	28	
Гьү.	1	8	15	22	29
Бр.	2	9	16	23	30
Мху.	3	10	17	24	31
Мр.	4	11	18	25	
Шб.	5	12	19	26	
Тхь.	6	13	20	27	

МЭЖУАУЭГБҮЭ

Июнь

Бл.	4	11	18	25	
Гьү.	5	12	19	26	
Бр.	6	13	20	27	
Мху.	7	14	21	28	
Мр.	1	8	15	22	29
Шб.	2	9	16	23	30
Тхь.	3	10	17	24	

БАДЗЭУЭГБҮЭ

Июль

Бл.	2	9	16	23	30
Гьү.	3	10	17	24	31
Бр.	4	11	18	25	
Мху.	5	12	19	26	
Мр.	6	13	20	27	
Шб.	7	14	21	28	
Тхь.	1	8	15	22	29

ШЫЩХЪЭГ

Август

Бл.	6	13	20	27	
Гьү.	7	14	21	28	
Бр.	1	8	15	22	29
Мху.	2	9	16	23	30
Мр.	3	10	17	24	31
Шб.	4	11	18	25	
Тхь.	5	12	19	26	

ФОКИАДЭ

Сентябрь

Бл.	3	10	17	24	
Гьү.	4	11	18	25	
Бр.	5	12	19	26	
Мху.	6	13	20	27	
Мр.	7	14	21	28	
Шб.	1	8	15	22	29
Тхь.	2	9	16	23	30

ЖЭПУЭГБҮЭ

Октябрь

Бл.	1	8	15	22	29
Гьү.	2	9	16	23	30
Бр.	3	10	17	24	31
Мху.	4	11	18	25	
Мр.	5	12	19	26	
Шб.	6	13	20	27	
Тхь.	7	14	21	28	

ЩЭКIУЭГБҮЭ

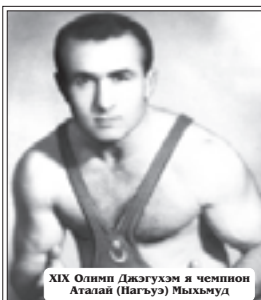
Ноябрь

Бл.	5	12	19	26	
Гьү.	6	13	20	27	
Бр.	7	14	21	28	
Мху.	1	8	15	22	29
Мр.	2	9	16	23	30
Шб.	3	10	17	24	
Тхь.	4	11	18	25	

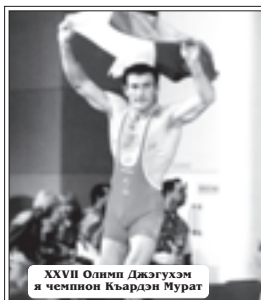
ДЫГЪЭГБАЗЭ

Декабрь

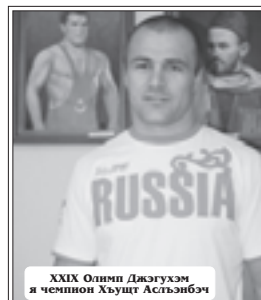
Бл.	3	10	17	24	31
Гьү.	4	11	18	25	
Бр.	5	12	19	26	
Мху.	6	13	20	27	
Мр.	7	14	21	28	
Шб.	1	8	15	22	29
Тхь.	2	9	16	23	30

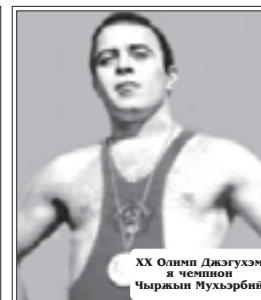
XIX Олимп Джэгүхэм я чемпион Аталэй (Нагуз) Мыхъуд

XXVII Олимп Джэгүхэм я чемпион Къардэн Мурат

XXIX Олимп Джэгүхэм я чемпион Хуэц Агъээнбэч

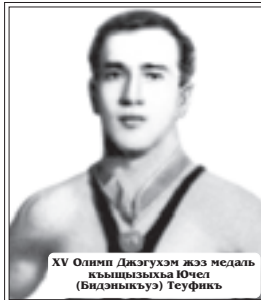
XX Олимп Джэгүхэм я чемпион Чыркын Мухъарбин

XIV Олимп Джэгүхэм я чемпион Билге Газев

XIV Олимп Джэгүхэм джыкын медаль къыщыгъыжа, Европэм я чемпион Жандымыр (Гутэв) Адыл

XV Олимп Джэгүхэм джэ медаль къыщыгъыжа Юнет (Бидзынхуэ) Теуфик

XXII Олимп Джэгүхэм джэ медаль къыщыгъыжа, Европэм я чемпион Емыак Израмбин

XXVIII Олимп Джэгүхэм джэ медаль къыщыгъыжа Тау Хьэсэнбин

XXVIII Олимп Джэгүхэм джэ медаль къыщыгъыжа Хьэрэч Мурат